UNIONIN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (suuri jaosto)

2 päivänä maaliskuuta 2010 *

Yhdistetyissä asioissa C-175/08, C-176/08, C-178/08 ja C-179/08,

joissa on kyse EY 68 ja EY 243 artiklaan perustuvista ennakkoratkaisupyynnöistä, jotka Bundesverwaltungsgericht (Saksa) on esittänyt 7.2. ja 31.3.2008 tekemillään päätöksillä, jotka ovat saapuneet unionin tuomioistuimeen 29.4.2008, saadakseen ennakkoratkaisut asioissa

**Aydin Salahadin Abdulla** (C-175/08),

**Kamil Hasan** (C-176/08),

**Ahmed Adem ja**

**Hamrin Mosa Rashi** (C-178/08),

**Dler Jamal** (C-179/08)

* Oikeudenkäyntikieli: saksa.

vastaan

**Saksan liittotasavalta**,

UNIONIN TUOMIOISTUIN (suuri jaosto),

toimien kokoonpanossa: presidentti V. Skouris, jaostojen puheenjohtajat K. Lenaerts, J.–C. Bonichot, R. Silva de Lapuerta ja P. Lindh sekä tuomarit C. W. A. Timmermans, A. Rosas, K. Schiemann, P. Kūris, A. Ó Caoimh, L. Bay Larsen (esittelevä tuomari), T. von Danwitz ja A. Arabadjiev,

julkisasiamies: J. Mazák,
kirjaaja: hallintovirkamies K. Malacek,

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä ja 2.6.2009 pidetyssä istunnossa esitetyn,

ottaen huomioon huomautukset, jotka sille ovat esittäneet

– Salahadin Abdulla, edustajanaan Rechtsanwältin A. Lex,

– Hasan ja Jamal, edustajanaan Rechtsanwalt T. Grüner,

– Adem ja Mosa Rashi, edustajanaan Rechtsanwalt C. Heidemann,

– Saksan hallitus, asiamiehinään M. Lumma, C. Blaschke ja N. Graf Vitzthum,

– Italian hallitus, asiamiehenään I. Bruni, avustajanaan avvocato dello Stato G. Albenzio,

– Kyproksen hallitus, asiamiehenään D. Lysandrou,

– Yhdistyneen kuningaskunnan hallitus, asiamiehenään V. Jackson, avustajanaan barrister T. Ward,

– Euroopan komissio, asiamiehinään M. Condou-Durande, F. Erlbacher ja F. Hoffmeister,

kuultuaan julkisasiamiehen 15.9.2009 pidetyssä istunnossa esittämän ratkaisuehdotuksen,

on antanut seuraavan

**tuomion**

1 Ennakkoratkaisupyynnöt koskevat kolmansien maiden kansalaisten ja kansalaisuudettomien henkilöiden määrittelyä pakolaisiksi tai muuta kansainvälistä suojelua tarvitseviksi henkilöiksi koskevista vähimmäisvaatimuksista sekä myönnetyn suojelun sisällöstä 29.4.2004 annetun neuvoston direktiivin 2004/83/EY (EUVL L 304, s. 12, oikaisu EUVL 2005, L 204, s. 24; jäljempänä direktiivi) 11 artiklan 1 kohdan e alakohdan, luettuna yhdessä saman direktiivin 2 artiklan c alakohdan kanssa, tulkintaa.

2 Nämä pyynnöt on esitetty asioissa, joissa vastakkain ovat yhtäältä Salahadin Abdulla, Hasan, Adem ja hänen puolisonsa Mosa Rashi sekä Jamal (jäljempänä yhdessä pääasian valittajat), jotka ovat kaikki Irakin kansalaisia, ja toisaalta Saksan liittotasavalta, jota edustaa Bundesministerium des Innern (liittovaltion sisäministeriö), jota puolestaan edustaa Bundesamt für Migration und Flüchtlinge (liittotasavallan siirtolais- ja pakolaisvirasto, jäljempänä Bundesamt), ja joissa on kyse siitä, että Saksan liittotasavalta oli peruuttanut pääasian kantajien pakolaisaseman.

## Asiaa koskevat oikeussäännöt

### *Pakolaisten oikeusasemaa koskeva yleissopimus*

3 Pakolaisten oikeusasemaa koskeva yleissopimus, joka allekirjoitettiin 28.7.1951 Genevessä (Yhdistyneiden Kansakuntien sopimuskokoelma, nide 189, s. 150, nro

2545 (1954)), tuli voimaan 22.4.1954. Sitä täydennettiin 31.1.1967 allekirjoitetulla pakolaisten oikeusasemaa koskevalla pöytäkirjalla, joka tuli voimaan 4.10.1967 (jäljempänä Geneven yleissopimus).

4 Geneven yleissopimuksen 1 artiklan A osaston 2 kohdan ensimmäisen alakohdan mukaan pakolaisella tarkoitetaan jokaista henkilöä, ”jolla on perusteltua aihetta pelätä joutuvansa vainotuksi rodun, uskonnon, kansallisuuden, tiettyyn yhteiskuntaluokkaan kuulumisen tai poliittisen mielipiteen johdosta, [joka] oleskelee kotimaansa ulkopuolella ja on kykenemätön tai sellaisen pelon johdosta haluton turvautumaan sanotun maan suojaan; tai joka olematta minkään maan kansalainen oleskelee entisen pysyvän asuinmaansa ulkopuolella ja edellä mainittujen seikkojen tähden on kykenemätön tai sanotun pelon vuoksi haluton palaamaan sinne”.

5 Mainitun yleissopimuksen 1 artiklan C osaston 5 kohdassa määrätään seuraavaa:

”Tämän yleissopimuksen soveltaminen jokaiseen osastossa A määritellyt ehdot täyttävään henkilöön nähden lakkaa:

– –

5) jos hän ei voi enää sen vuoksi, että olosuhteet, joiden vallitessa hänet hyväksyttiin pakolaiseksi, ovat lakanneet olemasta, kieltäytyä ottamasta vastaan kansalaisuusmaansa suojelua;

näitä määräyksiä ei kuitenkaan sovelleta tämän artiklan A, 1 kohdassa tarkoitettuun pakolaiseen, joka pystyy esittämään aikaisemmasta vainosta johtuvia pakottavia syitä kieltäytymiselleen ottaa vastaan suojaa kansalaisuusmaaltaan."

*Unionin säännöstö*

6 SEU 6 artiklan 1 kohdan ensimmäisessä alakohdassa määrätään seuraavaa:

"Unioni tunnustaa oikeudet, vapaudet ja periaatteet, jotka esitetään 7 päivänä joulukuuta 2000 hyväksytyssä ja Strasbourgissa 12 päivänä joulukuuta 2007 mukautetussa Euroopan unionin perusoikeuskirjassa, jolla on sama oikeudellinen arvo kuin perussopimuksilla."

7 Euroopan unionin perusoikeuskirjan (jäljempänä perusoikeuskirja) 18 artiklassa todetaan seuraavaa:

"Oikeus turvapaikkaan taataan [Geneven yleissopimuksen] määräysten sekä Euroopan unionista tehdyn sopimuksen ja Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen mukaisesti."

8 Direktiivin toisessa ja kolmannessa perustelukappaleessa todetaan seuraavaa:

”(2) Eurooppa-neuvosto päätti Tampereella 15 ja 16 päivänä lokakuuta 1999 pidetyssä erityiskokouksessaan pyrkiä kohti yhteistä eurooppalaista turvapaikkajärjestelmää, joka perustuu – – Geneven yleissopimuksen – – täysimääräiseen ja kokonaisvaltaiseen soveltamiseen, ja näin vahvistaa palauttamiskiellon periaatteen ja varmistaa, ettei ketään palauteta vainottavaksi.

(3) Geneven yleissopimus – – [on] pakolaisten suojelua koskevan kansainvälisen oikeudellisen järjestelmän kulmakivi.”

9 Direktiivin kymmenennessä perustelukappaleessa täsmennetään seuraavaa:

”Tässä direktiivissä kunnioitetaan perusoikeuksia ja noudatetaan – – perusoikeuskirjan periaatteita. Tällä direktiivillä pyritään erityisesti varmistamaan ihmisarvon täysimääräinen kunnioittaminen sekä turvapaikanhakijoiden ja heidän mukanaan tulevien perheenjäsenten oikeus turvapaikkaan.”

10 Direktiivin 16 ja 17 perustelukappaleessa todetaan seuraavaa:

”(16) Olisi laadittava vähimmäisvaatimukset pakolaisaseman määrittelylle ja sisällölle ohjeeksi jäsenvaltioiden toimivaltaisille kansallisille elimille Geneven yleissopimuksen soveltamista varten.

(17) On tarpeen ottaa käyttöön yhteiset perusteet, joiden mukaisesti turvapaikanhakijoille myönnetään Geneven yleissopimuksen 1 artiklassa tarkoitettu pakolaisasema.”

11 Direktiivin 1 artiklassa säädetään seuraavaa:

”Tämän direktiivin tavoitteena on vahvistaa kolmansien maiden kansalaisten ja kansalaisuudettomien henkilöiden pakolaisiksi tai muuta kansainvälistä suojelua tarvitseviksi henkilöiksi määrittelyä koskevat vähimmäisvaatimukset sekä myönnetyn suojelun sisältö.”

12 Direktiivin 2 artiklan a, c, d, e ja g alakohdan mukaan direktiivissä tarkoitetaan

”a) ’kansainvälisellä suojelulla’ pakolaisasemaa ja toissijaista suojeluasemaa sellaisina kuin ne on määritelty d ja f alakohdassa

– –

c) ’pakolaisella’ kolmannen maan kansalaista, jolla on perusteltua aihetta pelätä joutuvansa vainotuksi rodun, uskonnon, kansallisuuden, poliittisten mielipiteiden tai tiettyyn yhteiskunnalliseen ryhmään kuulumisen vuoksi ja joka oleskelee kansalaisuusmaansa ulkopuolella ja on kykenemätön tai sellaisen pelon johdosta haluton turvautumaan sanotun maan suojaan, ja kansalaisuudetonta henkilöä, joka oleskelee entisen pysyvän asuinmaansa ulkopuolella edellä mainittujen seikkojen

tähden ja on kykenemätön tai sanotun pelon vuoksi haluton palaamaan sinne ja jota 12 artikla ei koske;

d) ’pakolaisasemalla’ kolmannen maan kansalaisen tai kansalaisuudettoman henkilön tunnustamista pakolaiseksi jäsenvaltiossa;

e) ’henkilöllä, joka voi saada toissijaista suojelua’, kolmannen maan kansalaista – –, jolle ei voida myöntää pakolaisasemaa mutta jonka suhteen on esitetty merkittäviä perusteita uskoa, että jos hänet palautetaan alkuperämaahansa – –, hän joutuisi todelliseen vaaraan kärsiä 15 artiklassa määriteltyä vakavaa haittaa – – ja joka on kykenemätön tai sellaisen vaaran johdosta haluton turvautumaan sanotun maan suojaan;

– –

g) ’kansainvälistä suojelua koskevalla hakemuksella’ kolmannen maan kansalaisen – – esittämää pyyntöä saada suojelua jostakin jäsenvaltiosta, kun hakijan voidaan katsoa tarkoittavan pakolaisasemaa tai toissijaista suojeluasemaa – –”

13 Direktiivin 13 ja 18 artiklassa todetaan, että jäsenvaltioiden on myönnettävä pakolaisasema tai toissijainen suojeluasema sellaisille kolmannen maan kansalaisille, jotka täyttävät direktiivin II ja III tai II ja V luvun mukaiset edellytykset.

14 Direktiivin II luvun otsikkona on ”Kansainvälistä suojelua koskevien hakemusten arviointi”, ja sen 4 artiklassa määritetään tosiseikkojen ja olosuhteiden arviointiperusteet. Mainitun artiklan 1 kohdassa säädetään seuraavaa:

”Jäsenvaltiot voivat katsoa, että hakija on velvollinen esittämään mahdollisimman pian kaikki kansainvälistä suojelua koskevan hakemuksen perusteiksi tarvittavat seikat. Jäsenvaltio on velvollinen yhteistyössä hakijan kanssa arvioimaan kaikki hakemukseen liittyvät olennaiset seikat.”

15 Edellä mainitun 4 artiklan 3 kohdassa täsmennetään seikat, jotka on otettava huomioon suoritettaessa kansainvälistä suojelua koskevan hakemuksen tapauskohtaista arviointia.

16 Samaisen 4 artiklan 4 kohdan mukaan ”se seikka, että hakija on jo joutunut vainotuksi – – tai että häntä on suoraan uhattu vainolla – –, on vakava osoitus hakijan perustellusta pelosta joutua vainotuksi – –, jollei ole perusteltua syytä olettaa, ettei tämä vaino – – tule toistumaan”.

17 Niin ikään direktiivin II luvun 5 artiklan 1 kohdassa lisätään, että perusteltu aihe pelätä joutuvansa vainotuksi voi perustua alkuperämaasta lähdön jälkeisiin tapahtumiin.

18 Saman II luvun 6 artiklassa, jonka otsikkona on ”Vainoa harjoittavat tai vakavaa haittaa aiheuttavat toimijat”, säädetään seuraavaa:

”Vainoa harjoittavia tai vakavaa haittaa aiheuttavia toimijoita voivat olla

a) valtio;

b) valtiota tai huomattavaa osaa sen alueesta valvonnassaan pitävät puolueet tai järjestöt;

c) muut kuin valtiolliset toimijat, jos voidaan osoittaa, että a ja b alakohdassa mainitut toimijat, kansainväliset järjestöt mukaan luettuina, ovat kykenemättömiä tai haluttomia tarjoamaan 7 artiklassa määriteltyä suojelua vainoa tai vakavaa haittaa vastaan.”

19 Saman luvun 7 artiklan otsikkona on ”Suojelun tarjoajat”, ja sen 1 ja 2 kohdassa säädetään seuraavaa:

”1. Suojelun tarjoajia voivat olla

a) valtio; tai

b) valtiota tai huomattavaa osaa sen alueesta valvonnassaan pitävät puolueet tai järjestöt, kansainväliset järjestöt mukaan luettuina.

2. Suojelua tarjotaan yleensä silloin, kun 1 kohdassa tarkoitetut toimijat toteuttavat kohtuullisia toimenpiteitä estääkseen vainon tai vakavan haitan muun muassa siten,

että niillä on tehokas oikeusjärjestelmä vainoksi tai vakavaksi haitaksi katsottavien toimien toteamiseksi, niistä syytteeseen asettamiseksi ja niistä rankaisemiseksi, ja kun hakijalla on mahdollisuus saada tällaista suojelua."

20 Direktiivin III luvun otsikkona on "Pakolaisaseman myöntäminen", ja sen 9 artiklan 1 ja 2 kohdassa määritetään vainoksi katsottavat teot. Kyseisen artiklan 3 kohdan mukaan 10 artiklassa mainittujen vainon syiden ja vainoksi katsottavien tekojen välillä on oltava yhteys.

21 Saman III luvun 10 artiklan otsikkona on "Vainon syyt", ja sen 1 kohdassa määritetään seikat, jotka on otettava huomioon arvioitaessa kutakin viidestä vainon syystä.

22 Saman luvun 11 artiklassa, jonka otsikkona on "Lakkaaminen", säädetään seuraavaa:

"1. Kolmannen maan kansalainen – – lakkaa olemasta pakolainen, jos hän:

– –

e) ei voi enää kieltäytyä ottamasta vastaan kansalaisuusvaltionsa suojelua, koska olosuhteet, joiden vallitessa hänet tunnustettiin pakolaiseksi, ovat lakanneet olemasta;

– –

2. Jäsenvaltioiden on 1 kohdan e – – alakohdan osalta tarkasteltava, onko olosuhteiden muutos niin merkittävä ja pysyvä, ettei pakolaisella enää ole perusteltua aihetta pelätä joutuvansa vainotuksi.”

23 Direktiivin IV luvun, jonka otsikkona on ”Pakolaisasema”, 14 artiklan otsikkona on ”Pakolaisaseman peruuttaminen, lakkauttaminen tai uusimatta jättäminen”, ja siinä säädetään seuraavaa:

”1. Kun kyseessä ovat tämän direktiivin voimaantulon jälkeen tehdyt kansainvälistä suojelua koskevat hakemukset, jäsenvaltioiden on peruutettava, lakkautettava tai jätettävä uusimatta [toimivaltaisen elimen] myöntämä kolmannen maan kansalaisen – – pakolaisasema, jos hän on 11 artiklan mukaisesti lakannut olemasta pakolainen.

2. Turvapaikka-aseman myöntäneen jäsenvaltion on yksilöllisesti osoitettava, että asianomainen henkilö on tämän artiklan 1 kohdan mukaisesti lakannut olemasta pakolainen tai ei ole koskaan ollut siinä tarkoitettu pakolainen, sanotun kuitenkaan rajoittamatta pakolaisen velvollisuutta ilmoittaa 4 artiklan 1 kohdan mukaisesti kaikki asiaan vaikuttavat seikat ja toimittaa hänen käytettävissään olevat asiaan vaikuttavat asiakirjat.

– –”

24 Direktiivin V luvun otsikkona on ”Toissijaisen suojelun edellytykset”, ja sen 15 artiklassa, jonka otsikkona on ”Vakava haitta”, säädetään seuraavaa:

”Vakavalla haitalla tarkoitetaan seuraavia:

a) kuolemanrangaistus tai teloitus; tai

b) hakijan alkuperämaassa kokema kidutus tai epäinhimillinen tai halventava kohtelu tai rangaistus; tai

c) siviilihenkilön henkeä tai ruumiillista koskemattomuutta uhkaava vakava ja henkilökohtainen vaara, joka johtuu mielivaltaisesta väkivallasta kansainvälisen tai maan sisäisen aseellisen selkkauksen yhteydessä.”

25 Direktiivin 38 ja 39 artiklan mukaisesti se tuli voimaan 20.10.2004, ja se oli saatettava osaksi kansallisia oikeusjärjestyksiä viimeistään 10.10.2006.

*Kansallinen säännöstö*

26 Saksan turvapaikkalain (Asylverfahrensgesetz, jäljempänä AsylVfG) 3 §:n 1 momentissa säädetään seuraavaa:

”Ulkomaalainen on [Geneven yleissopimuksessa] tarkoitettu pakolainen, jos häntä uhkaavat oleskeluoikeutta koskevan lain [Aufenthaltsgesetz] 60 §:n 1 momentissa tarkoitetut vaarat kansalaisuusvaltiossa – –”

27 Oleskeluoikeutta koskevan lain oleskelun päättymistä koskevassa luvussa olevan 60 §:n otsikkona on ”Maasta poistamisen kieltäminen”, ja sen 1 momentissa säädetään seuraavaa:

”[Geneven] yleissopimuksen mukaisesti ulkomaalaista ei saa poistaa maasta sellaiseen maahan, jossa hänen henkensä tai vapautensa on uhattuna hänen rotunsa, uskontonsa, kansallisuutensa, tiettyyn sosiaaliseen ryhmään kuulumisen tai hänen poliittisten mielipiteidensä johdosta. – –”

28 AsylVfG:n, sellaisena kuin se on muutettuna oleskeluoikeutta ja turvapaikkaa koskevien Euroopan unionin direktiivien täytäntöönpanosta 19.8.2007 annetulla lailla (Gesetz zur Umsetzung aufenhalts- und asylrechtlicher Richtlinien der Europäischen Union; BGBl. 2007 I, s. 1970), 73 §:n 1 momentin ensimmäisessä ja toisessa virkkeessä säädetään seuraavaa:

”Myönnetty turvapaikka ja pakolaisasema on peruutettava viipymättä, kun edellytykset tälle asemalle eivät enää täyty. Näin on asianlaita erityisesti silloin, kun olosuhteet, joiden vallitessa kyseinen turvapaikkaoikeus tai pakolaisasema myönnettiin

ulkomaalaiselle, ovat lakanneet olemasta ja kyseinen henkilö ei voi enää kieltäytyä ottamasta vastaan kansalaisuusvaltionsa suojelua – –”

29 AsylVfG:n samaisen 73 §:n 1 momentin kolmannen virkkeen nojalla myönnettyä turvapaikkaa ja pakolaisasemaa ei peruuteta, ”jos ulkomaalainen voi vedota häneen aiemmin kohdistuneisiin vainoihin perustuviin pakottaviin syihin kieltäytyäkseen palaamasta kansalaisuusvaltioonsa – –”.

**Pääasiat ja ennakkoratkaisukysymykset**

30 Pääasian valittajat tulivat Saksaan vuosina 1999–2002 ja esittivät siellä turvapaikkahakemukset.

31 Hakemustensa tueksi pääasian valittajat vetosivat erinäisiin syihin, joiden johdosta he pelkäsivät joutuvansa vainotuiksi Irakissa Saddam Husseinin Baas-puolueen johtaman hallinnon toimesta.

32 Bundesamt myönsi 2001 ja 2002 pääasian kantajille pakolaisaseman.

33 Irakin tilanteen kehittymisen johdosta Bundesamt pani vuosien 2004 ja 2005 kuluessa vireille menettelyt asianosaisille myönnettyjen pakolaisasemien peruuttamiseksi.

34 Näiden menettelyjen päätteeksi Bundesamt peruutti mainitut pakolaisasemat tammi- ja elokuun 2005 välisenä aikana tekemillään päätöksillä.

35 Vuoden 2005 heinäkuun ja lokakuun välisenä aikana antamillaan tuomioilla toimivaltaiset hallintotuomioistuimet kumosivat peruuttamispäätökset. Tuomioistuimet katsoivat, että Irakissa vallitsevan äärimmäisen epävakaan tilanteen valossa ei voitu katsoa, että asiassa olisi tapahtunut sellainen pysyvä ja vakaa tilanteen muutos, joka olisi oikeuttanut myönnettyjen pakolaisasemien kumoamisen.

36 Saksan liittotasavallan valituksen johdosta toimivaltaiset ylemmät hallintotuomioistuimet kumosivat maalis- ja elokuussa 2006 antamillaan tuomioilla ensimmäisessä oikeusasteessa annetut tuomiot ja hylkäsivät peruuttamispäätöksistä tehdyt kumoamiskanteet. Ylemmät hallintotuomioistuimet viittasivat perustavanlaatuiseen muutokseen Irakin tilanteessa ja katsoivat, että pääasian valittajat olivat nykyään suojassa niiltä vainoilta, joita heihin kohdistui aiemman hallinnon aikana, ja että heihin ei kohdistunut mitään uutta huomattavan todennäköistä uhkaa vainoista muista syistä.

37 Pääasian valittajat hakivat muutosta Revision-menettelyssä Bundesverwaltungsgerichtissä ja vaativat ensimmäisessä oikeusasteessa annettujen tuomioiden vahvistamista.

38 Tämä tuomioistuin katsoo, että pakolaisasema lakkaa yhtäältä, kun pakolaisen alkuperämaassa vallitseva tilanne on muuttunut merkittävästi ja muuten kuin väliaikaisesti ja kun olosuhteet, joiden johdosta pakolaisen pelko joutua vainotuksi on perusteltu ja joiden vuoksi hänen on myönnetty olevan pakolainen, ovat lakanneet, ja

toisaalta, kun asianosaisella ei ole muita syitä pelätä joutuvansa direktiivissä tarkoitetulla tavalla vainotuksi.

39 Mainitun tuomioistuimen mukaan ilmaisun ”[valtionsa] suojelua”, johon direktiivin 11 artiklan 1 kohdan e alakohdassa viitataan, merkitys on sama kuin direktiivin 2 artiklan c alakohdassa käytetyn ilmaisun ”sanotun maan suoja”, ja se viittaa yksinomaan suojaan vainoa vastaan.

40 Yleisluonteiset vaarat eivät sen mukaan kuulu direktiivillä eivätkä Geneven yleissopimuksella myönnetyn suojan piiriin. Kysymystä siitä, voidaanko pakolainen velvoittaa palaamaan alkuperämaahansa, vaikka siellä ilmenee yleisluonteisia vaaroja, ei voida tutkia peruutettaessa pakolaisasema AsylVfG:n 73 §:n 1 momentin perusteella. Tämä kysymys voidaan tutkia vasta myöhemmin, kun määritetään, onko kyseinen henkilö poistettava maasta alkuperämaahansa.

41 Ennakkoratkaisupyynnön esittänyt tuomioistuin korostaa, että sitä sitovien, valitusvaiheen tuomioistuinten esittämien toteamusten mukaan pääasian valittajat eivät voi vedota aiemmista vainoksi katsottavista teoista aiheutuviin vaikutuksiin kieltäytyäkseen palaamasta Irakiin. Kyseinen tuomioistuin katsoo tämän johdosta, että siinä käytävässä menettelyssä ei voida vedota AsylVfG:n 73 §:n 1 momentin kolmannessa virkkeessä ja Geneven yleissopimuksen 1 artiklan C osaston 5 kohdan toisessa virkkeessä tarkoitettuihin aikaisemmasta vainosta johtuviin ”pakottaviin syihin”.

42 Mainittu tuomioistuin toteaa kuitenkin, että pakolaisaseman kumoaminen ei välttämättä johda oleskeluoikeuden menettämiseen Saksassa.

43 Tässä tilanteessa Bundesverwaltungsgericht on päättänyt lykätä asian käsittelyä ja esittää unionin tuomioistuimelle seuraavat ennakkoratkaisukysymykset:

”1) Onko – – direktiivin – – 11 artiklan 1 kohdan e alakohtaa tulkittava niin, että [Geneven yleissopimuksen] 1 artiklan C osaston 5 alakohdan toisesta virkkeestä riippumatta pakolaisasema lakkaa, jos direktiivin 2 artiklan c alakohdassa tarkoitettu pakolaisella oleva perusteltu aihe pelätä joutuvansa vainotuksi, jonka perusteella pakolaisasema myönnettiin, on lakannut olemasta eikä pakolaisella ole muita perusteita pelätä joutuvansa vainotuksi direktiivin 2 artiklan c alakohdassa tarkoitetulla tavalla?

2) Jos ensimmäiseen ennakkoratkaisukysymykseen vastataan kieltävästi, edellyttääkö direktiivin 11 artiklan 1 kohdan e alakohdassa tarkoitettu pakolaisaseman lakkaaminen lisäksi, että pakolaisen kansalaisuusvaltiossa

a) on olemassa direktiivin 7 artiklan 1 kohdassa tarkoitettu suojelun tarjoaja, ja riittääkö tässä yhteydessä, että suojelun tarjoaminen on mahdollista ainoastaan monikansallisten sotilasjoukkojen avulla,

b) pakolaista ei uhkaa mikään sellainen direktiivin 15 artiklassa tarkoitettu vakava haitta, joka johtaa direktiivin 18 artiklassa tarkoitettuun toissijaisen suojelun myöntämiseen, ja/tai

c) turvallisuustilanne on vakaa ja yleiset elinolot takaavat vähimmäiselintason?

3) Onko sellaisessa tilanteessa, jossa siihenastiset olosuhteet, joiden perusteella asianosaiselle myönnettiin pakolaisasema, ovat lakanneet olemasta, uusia toisenlaisia vainon perustana olevia olosuhteita arvioitava

a) sen todennäköisyyden perusteella, jonka perusteella pakolaisasema myönnettiin, vai sovelletaanko asianosaisten hyväksi jotakin toista perustetta,

b) direktiivin 4 artiklan 4 kohdassa tarkoitetun kevennetyn näyttövelvollisuuden valossa?”

44 Yhteisöjen tuomioistuimen presidentin 25.6.2008 antamalla määräyksellä asiat C-175/08–C-179/08 yhdistettiin kirjallista ja suullista käsittelyä sekä tuomion antamista varten. Yhteisöjen tuomioistuimen presidentin 4.8.2008 antamalla määräyksellä asia C-177/08 erotettiin muista mainituista asioista ja poistettiin yhteisöjen tuomioistuimen rekisteristä.

**Unionin tuomioistuimen toimivalta**

45 Valittajat ovat esittäneet pääasioissa kansainvälistä suojelua koskevat hakemuksensa ennen kuin direktiivi tuli voimaan 20.10.2004.

46 Kun pakolaisen pakolaisasema on lakannut direktiivin 11 artiklan nojalla, direktiivin 14 artiklan 1 kohdassa säädetään tämän aseman peruuttamisesta ainoastaan, jos kansainvälistä suojelua koskeva hakemus on tehty direktiivin voimaantulon jälkeen.

47 Näin ollen kansallisen tuomioistuimen esittämiin kysymyksiin johtaneet kansainvälistä suojelua koskevat hakemukset eivät kuulu direktiivin ajalliseen soveltamisalaan.

48 On kuitenkin muistutettava, että silloin, kun kansallisten tuomioistuinten esittämät ennakkoratkaisukysymykset koskevat yhteisön oikeuden säännöksen tulkintaa, unionin tuomioistuimen on lähtökohtaisesti annettava ennakkoratkaisu. Sen enempää EY 68 tai EY 234 artiklan sanamuodosta kuin viimeksi mainitulla artiklalla toteutetun menettelyn tarkoituksestakaan ei ilmene, että EY:n perustamissopimuksen laatijat olisivat tarkoittaneet, että tällä tuomioistuimella ei ole toimivaltaa antaa direktiiviä koskevaa ennakkoratkaisua siinä erityistapauksessa, että jäsenvaltion kansallisessa oikeudessa viitataan direktiivin säännösten sisältöön tämän valtion täysin sisäiseen tilanteeseen sovellettavien sääntöjen määrittelemiseksi. Tällaisessa tilanteessa yhteisöllä on selvä intressi siihen, että yhteisön oikeudesta lainattuja säännöksiä tulkitaan yhdenmukaisesti, jotta vältettäisiin myöhemmät tulkintaerot, eikä tämä riipu siitä, missä olosuhteissa näitä säännöksiä sovelletaan (ks. asia C-3/04, Poseidon Chartering, tuomio 16.3.2006, Kok., s. I-2505, 16 ja 17 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

49 Esillä olevassa asiassa kansallinen tuomioistuin korostaa, että oleskeluoikeutta ja turvapaikkaa koskevien Euroopan unionin direktiivien täytäntöönpanosta annetulla lailla, joka tuli voimaan 28.8.2007 ja jossa säädetään AsylVfG:n 73 §:n 1 momentin uudesta sanamuodosta, pantiin täytäntöön direktiivin 11 ja 14 artikla rajoittamatta ajallisesti näiden säännösten sovellettavuutta, ja täten mainittuja kansallisia säännöksiä sovelletaan ennen direktiivin voimaantuloa tehtyihin kansainvälistä suojelua koskeviin hakemuksiin.

50 Esitettyihin kysymyksiin on näissä olosuhteissa on vastattava.

## Ennakkoratkaisukysymysten tarkastelu

*Alustavat huomautukset*

51 Direktiivin antaminen perustui erityisesti EY 63 artiklan ensimmäisen kohdan 1 alakohdan c alakohtaan, jossa Euroopan unionin neuvoston tehtäväksi annettiin turvapaikkaa koskevien toimenpiteiden toteuttaminen Geneven yleissopimuksen ja muiden asiaa koskevien sopimusten mukaisesti sikäli kuin kyse on vähimmäisvaatimuksista sille, milloin kolmansien maiden kansalaisia on pidettävä pakolaisina.

52 Direktiivin 3, 16 ja 17 perustelukappaleesta ilmenee, että Geneven yleissopimus on pakolaisten suojelua koskevan kansainvälisen oikeudellisen järjestelmän kulmakivi ja että direktiivissä olevat säännökset, jotka koskevat pakolaisaseman myöntämisen edellytyksiä ja sen sisältöä, on annettu, jotta jäsenvaltioiden toimivaltaisia viranomaisia autettaisiin soveltamaan kyseistä yleissopimusta yhteisten käsitteiden ja perusteiden mukaisesti.

53 Direktiivin säännöksiä on näin ollen tulkittava sen systematiikan ja päämäärän valossa sekä niin, että Geneven yleissopimusta ja muita EY 63 artiklan ensimmäisen kohdan 1 alakohdassa tarkoitettuja asiaa koskevia sopimuksia noudatetaan.

54 Kuten direktiivin kymmenennestä perustelukappaleesta ilmenee, tässä tulkinnassa on myös kunnioitettava perusoikeuksia ja noudatettava Euroopan unionin perusoikeuskirjan periaatteita.

*Ensimmäinen kysymys*

55 Ensimmäisellä kysymyksellään kansallinen tuomioistuin pyrkii selvittämään, onko direktiivin 11 artiklan 1 kohdan e alakohtaa tulkittava siten, että pakolaisasema lakkaa, jos pakolaisella oleva perusteltu aihe pelätä joutuvansa vainotuksi jostakin direktiivin 2 artiklan c alakohdassa tarkoitetusta syystä, jonka perusteella pakolaisasema myönnettiin, on lakannut olemasta eikä hänellä ole muita perusteita pelätä joutuvansa vainotuksi direktiivin 2004/83 2 artiklan c alakohdassa tarkoitetulla tavalla.

56 Tältä osin on muistutettava, että direktiivin 2 artiklan c alakohdan mukaan pakolaisena pidetään muun muassa kansalaisuusmaansa ulkopuolella oleskelevaa kolmannen maan kansalaista, ”jolla on perusteltua aihetta pelätä joutuvansa vainotuksi” rodun, uskonnon, kansallisuuden, poliittisten mielipiteiden tai tiettyyn yhteiskunnalliseen ryhmään kuulumisen vuoksi ja joka on kykenemätön tai ”sellaisen pelon johdosta” haluton turvautumaan sanotun maan ”suojaan”.

57 Mainitun kansalaisen on täten koettava alkuperämaassaan vallitsevien olosuhteiden johdosta pelkoa, joka perustuu siihen, että häneen kohdistuu vainoa ainakin yhdestä direktiivissä ja Geneven yleissopimuksessa mainituista viidestä syystä.

58 Nämä olosuhteet itse asiassa osoittavat, että kolmas valtio ei suojele kansalaisiaan vainoksi katsottavilta teoilta.

59 Mainittujen olosuhteiden johdosta asianomainen on kykenemätön turvautumaan tai hän voi perustellusti kieltäytyä turvautumasta direktiivin 2 artiklan c kohdassa tarkoitettuun alkuperämaansa ”suojaan”, jolla tarkoitetaan kyseisen maan kykyä estää tai sanktioida vainoksi katsottavat teot.

60 Nämä olosuhteet ovat näin ollen ratkaisevassa asemassa pakolaisaseman myöntämiseksi.

61 Direktiivin 4 artiklan 1 kohdan nojalla tosiseikkoja ja olosuhteita arvioidaan pakolaisaseman myöntämistä varten yhteistyössä hakijan kanssa.

62 Direktiivin 13 artiklan mukaan jäsenvaltion on myönnettävä pakolaisasema hakijalle, jos hän täyttää muun muassa direktiivin 9 ja 10 artiklassa asetetut edellytykset.

63 Direktiivin 9 artiklassa määritellään seikat, joiden nojalla tekoja voidaan pitää vainona. Tältä osin 9 artiklan 1 kohdassa täsmennetään, että kyseessä olevien tosiseikkojen on oltava laatunsa tai toistuvuutensa vuoksi ”niin vakavia”, että ne muodostavat ”vakavan loukkauksen ihmisten perusoikeuksia vastaan”, tai niiden on muodostettava kertymä erilaisia toimenpiteitä, joka on ”riittävän vakava” vaikuttaakseen yksilöön tavalla, joka vastaa ”vakavaa loukkausta ihmisten perusoikeuksia vastaan”.

64 Direktiivin 9 artiklan 3 kohdassa lisätään, että direktiivin 10 artiklassa mainittujen vainon syiden ja vainoksi katsottavien tekojen välillä on oltava yhteys.

65 Direktiivin 11 artiklan 1 kohdan e alakohdan samoin kuin Geneven yleissopimuksen 1 artiklan C osaston 5 kohdan mukaan pakolaisasema lakkaa, kun olosuhteet, joiden vallitessa tämä asema tunnustettiin, ovat lakanneet olemasta, eli toisin sanottuna, kun pakolaisaseman myöntämisedellytykset eivät enää täyty.

66 Kun kyseisessä artiklassa todetaan, että koska mainitut olosuhteet ”ovat lakanneet olemasta”, kyseinen henkilö ”ei voi enää kieltäytyä ottamasta vastaan kansalaisuusvaltionsa suojelua”, jo sen sanamuotoon sisältyy syy-yhteys olosuhteiden muuttumisen ja sen seikan välillä, että asianomainen henkilö ei voi enää jatkaa kieltäytymistään eikä näin ollen säilyttää pakolaisasemaansa, sillä hänen alkuperäinen pelkonsa vainotuksi joutumisesta ei enää ole perusteltu.

67 Se, että puheena olevassa kohdassa säädetään, että kansalainen ”ei voi enää kieltäytyä ottamasta vastaan” alkuperävaltionsa suojelua, merkitsee sitä, että kyseessä oleva suojelu on sama kuin se, joka aiemmin oli puutteellinen, eli suojelu direktiivissä säädettyjä vainoksi katsottavia tekoja vastaan.

68 Täten olosuhteet, jotka osoittavat alkuperävaltion kyvyttömyyden tai päinvastoin kyvykkyyden varmistaa suojelu vainoksi katsottavia tekoja vastaan, ovat ratkaiseva tekijä arvioitaessa pakolaisaseman myöntämistä tai mahdollisesti vastaavasti sen lakkaamista.

69 Näin ollen pakolaisasema lakkaa, kun kyseessä oleva henkilö ei ole enää alkuperämaassaan alttiina olosuhteille, jotka osoittavat, että kyseinen valtio ei kykene takaamaan tälle henkilölle suojelua sellaisia vainoksi katsottavia tekoja vastaan, joita häneen kohdistuu jostain direktiivin 2 artiklan c alakohdassa luetelluista viidestä syystä. Tällainen lakkaaminen edellyttää siis sitä, että olosuhteiden muutos on korjannut syyt, joiden johdosta pakolaisasema on myönnetty.

70 Todetakseen, että pakolaisen pelko vainotuksi joutumisesta ei enää ole perusteltu, toimivaltaisten viranomaisten on direktiivin 7 artiklan 2 kohdan valossa varmistuttava pakolaisen henkilökohtaisen tilanteen suhteen siitä, että kyseessä olevan kolmannen valtion suojelun tarjoajat ovat toteuttaneet asianmukaisia toimenpiteitä vainon estämiseksi, että niillä on muun muassa tehokas oikeusjärjestelmä vainoksi katsottavien tekojen toteamiseksi, niistä syytteeseen asettamiseksi ja niistä rankaisemiseksi ja että kyseisellä henkilöllä on siinä tapauksessa, että hänen pakolaisasemansa lakkaa, mahdollisuus saada tällaista suojelua.

71 Tämän varmistumisen suorittamiseksi toimivaltaisten viranomaisten on arvioitava erityisesti yhtäältä instituutioiden, hallinnon ja turvallisuusjoukkojen toimintaedellytyksiä ja toisaalta kaikkien kolmannen valtion sellaisten ryhmien tai ryhmittymien toimintaedellytyksiä, jotka toimiensa tai toimimatta jättämisensä johdosta voivat olla sellaisten vainoksi katsottavien tekojen taustalla, jotka kohdistuvat pakolaisasemassa olevaan henkilöön siinä tilanteessa, että hän palaa kyseiseen valtioon. Tosiseikkojen ja olosuhteiden arviointia koskevan direktiivin 4 artiklan 3 kohdan mukaisesti mainitut viranomaiset voivat ottaa huomioon muun muassa alkuperämaan lait ja asetukset ja tavan, jolla niitä sovelletaan, sekä sen, missä määrin ihmisen perusoikeuksien noudattamisesta on kyseisessä valtiossa varmistuttu.

72 Direktiivin 11 artiklan 2 kohdassa säädetään lisäksi, että toimivaltaisten viranomaisten toteaman olosuhteiden muutoksen on oltava ”niin merkittävä ja pysyvä”, ettei pakolaisella enää ole perusteltua aihetta pelätä joutuvansa vainotuksi.

73 Olosuhteiden muutos on direktiivin 11 artiklan 2 kohdassa tarkoitetulla tavalla ”merkittävä ja pysyvä”, kun tekijöiden, joihin pakolaisen pelko vainotuksi joutumisesta perustui, voidaan katsoa tulleen pysyvästi hävitetyiksi. Olosuhteiden muutoksen arvioiminen merkittäväksi ja pysyväksi edellyttää näin ollen sitä, ettei asianomaisella henkilöllä ole perusteltua pelkoa joutua kohtaamaan vainoksi katsottavia tekoja, jotka muodostuvat direktiivin 9 artiklan 1 kohdassa tarkoitetuista vakavista loukkauksista ihmisten perusoikeuksia vastaan.

74 On vielä täsmennettävä, että suojelun tarjoajia, joihin nähden alkuperämaan olosuhteiden muutoksen todellisuutta arvioidaan, ovat direktiivin 7 artiklan 1 kohdan mukaan joko itse valtio tai valtiota tai huomattavaa osaa sen alueesta valvonnassaan pitävät puolueet tai järjestöt, kansainväliset järjestöt mukaan luettuina.

75 Tämän viimeksi mainitun seikan osalta on myönnettävä, ettei direktiivin 7 artiklan 1 kohta ole esteenä sille, että suojelusta voivat vastata kansainväliset järjestöt ja myös siten, että kolmannen valtion alueella toimii monikansallinen sotilasjoukko.

76 Kaikkien edellä esitettyjen perusteiden valossa ensimmäiseen kysymykseen on vastattava niin, että direktiivin 11 artiklan 1 kohdan e alakohtaa on tulkittava siten, että

– pakolaisasema lakkaa, jos kyseessä olevassa kolmannessa valtiossa tapahtuneen sellaisen merkittävän ja pysyvän olosuhteiden muutoksen valossa ne olosuhteet, joiden johdosta pakolaisella oli perusteltu aihe pelätä joutuvansa vainotuksi jostakin direktiivin 2 artiklan c alakohdassa tarkoitetusta syystä ja joiden perusteella pakolaisasema myönnettiin, ovat lakanneet olemasta eikä hänellä ole muita perusteita pelätä joutuvansa vainotuksi direktiivin 2004/83 2 artiklan c alakohdassa tarkoitetulla tavalla

– arvioidakseen olosuhteiden muutosta jäsenvaltion toimivaltaisten viranomaisten on varmistuttava pakolaisen henkilökohtaisen tilanteen suhteen siitä, että direktiivin 7 artiklan 1 kohdassa tarkoitettu suojelun tarjoaja tai tarjoajat ovat toteuttaneet asianmukaisia toimenpiteitä vainon estämiseksi, että niillä on muun muassa tehokas oikeusjärjestelmä vainoksi katsottavien tekojen toteamiseksi, niistä syytteeseen asettamiseksi ja niistä rankaisemiseksi ja että kyseisellä henkilöllä on siinä tapauksessa, että hänen pakolaisasemansa lakkaa, mahdollisuus saada tällaista suojelua

– direktiivin 7 artiklan 1 kohdan b alakohdassa tarkoitetut suojelun tarjoajat voivat olla kansainvälisiä järjestöjä, jotka pitävät valtiota tai huomattavaa osaa sen alueesta valvonnassaan, ja myös siten, että kyseisellä alueella toimii monikansallinen sotilasjoukko.

*Toinen kysymys*

77 Kun otetaan huomioon ensimmäiseen kysymykseen annettu vastaus ja tämän tuomion 74 ja 75 kohdassa esitetyt täsmennykset, toiseen kysymykseen ei ole tarvetta vastata.

78 Toisen kysymyksen b kohdan osalta on kuitenkin joka tapauksessa korostettava, että direktiivillä säännellään ”kansainvälisen suojelun” käsitteen puitteissa kahta eri suojelujärjestelmää, eli yhtäältä pakolaisasemaa ja toisaalta toissijaista suojeluasemaa, koska direktiivin 2 artiklan e alakohdassa todetaan, että henkilöllä, joka voi saada toissijaista suojelua, tarkoitetaan henkilöä, ”jolle ei voida myöntää pakolaisasemaa”.

79 Jotta näiden kahden suojelujärjestelmän piiriin kuuluvia aloja ei sekoitettaisi keskenään, niistä ensimmäisen lakkaaminen ei siis voi edellyttää sen toteamista, että toisen soveltamisedellytykset eivät täyty.

80 Direktiivin systematiikassa pakolaisaseman mahdollisella lakkaamisella ei ole vaikutusta kyseessä olevalla henkilöllä olevaan oikeuteen hakea toissijaista suojeluasemaa, kun kaikki direktiivin 4 artiklassa tarkoitetut tarpeelliset seikat toteutuvat sen osoittamiseksi, että tällaisen suojelun perustana olevat direktiivin 15 artiklassa esitetyt edellytykset täyttyvät.

*Kolmas kysymys*

Alustavat huomautukset

81 Kolmas kysymys koskee tilannetta, jossa oletetaan, että olosuhteiden, joiden perusteella pakolaisasema myönnettiin, on jo todettu lakanneen.

82 Kysymys koskee edellytyksiä, joiden mukaisesti toimivaltaiset viranomaiset varmistuvat tarvittaessa ennen pakolaisaseman lakkaamisen toteamista siitä, onko olemassa muita olosuhteita, jotka oikeuttavat sen, että kyseinen henkilö voi perustellusti pelätä joutuvansa vainotuksi.

83 Tämä varmistuminen edellyttää siten sellaisen arvioinnin suorittamista, joka vastaa pakolaisaseman myöntämistä koskevan alkuperäisen hakemuksen tutkimisen yhteydessä tehtävää arviointia.

Kolmannen kysymyksen a kohta

84 Kolmannen kysymyksensä a kohdalla kansallinen tuomioistuin tiedustelee, onko silloin, kun olosuhteet, joiden johdosta pakolaisasema myönnettiin, ovat lakanneet olemasta ja kun jäsenvaltion toimivaltaiset viranomaiset varmistuvat siitä, ettei ole olemassa muita olosuhteita, joiden perusteella kyseessä oleva henkilö voi pelätä joutuvansa vainotuksi joko alun perin kyseessä olleesta syystä tai jostain muusta direktiivin 2 artiklan c alakohdassa mainitusta syystä, todennäköisyysperusteen, jonka mukaisesti näistä muista olosuhteista aiheutuvaa vaaraa arvioidaan, oltava sama kuin pakolaisaseman myöntämisen yhteydessä sovellettu todennäköisyysperuste.

85 Tämän suhteen on muistutettava seuraavista seikoista:

– kyseistä todennäköisyysperustetta sovelletaan arvioitaessa sitä, kuinka suuri vaara henkilöllä on tosiasiallisesti joutua vainoksi katsottavien tekojen kohteeksi tietyssä tilanteessa, joka on määritetty jäsenvaltioiden ja asianomaisen henkilön välisen yhteistyön puitteissa, johon viitataan direktiivin 4 artiklan 1 kohdassa ja 14 artiklan 2 kohdassa;

– direktiivin 9 artiklan 1 kohdan mukaan tutkittujen merkityksellisten tosiseikkojen on oltava riittävän vakavia.

86 On myönnettävä, että se, kuinka vaikeaa on ensinnäkin koota yhteen merkitykselliset seikat olosuhteiden arvioimiseksi, voi pelkästään tosiseikkojen todenperäisyyden kannalta osoittautua enemmän tai vähemmän vaikeaksi tapauksen mukaan.

87 Henkilöllä, joka oleskeltuaan useita vuosia pakolaisena alkuperämaansa ulkopuolella vetoaa muihin olosuhteisiin perustellakseen vainotuksi joutumisen pelkoaan, ei yleensä ole samaa mahdollisuutta arvioida häntä alkuperämaassaan uhkaavaa vaaraa kuin sellaisella hakijalla, joka on vastikään poistunut alkuperämaastaan.

88 Sitä vastoin vaatimustaso, jonka mukaisesti koottuja seikkoja on arvioitava, ei vaihtele pakolaisaseman myöntämiseen tähtäävän hakemuksen tutkimisvaiheessa eikä sen ylläpitämistä koskevan kysymyksen tutkimisvaiheessa, koska sen jälkeen, kun on todettu, että pakolaisaseman myöntämiseen johtaneet olosuhteet ovat lakanneet olemasta, arviointi kohdistuu muihin olosuhteisiin, jotka ovat voineet aikaansaada perustellun pelon vainoksi katsottavista teoista.

89 Näissä kahdessa tutkimisvaiheessa arviointi kohdistuu samaan kysymykseen siitä, muodostavatko todetut olosuhteet sellaisen uhan, että kyseessä oleva henkilö voi perustellusti pelätä henkilökohtaisen tilanteensa valossa tosiasiallisesti joutuvansa vainoksi katsottavien tekojen kohteeksi.

90 Tämä arviointi vaaran suuruudesta on joka tapauksessa suoritettava huolellisesti ja varovaisesti, koska esille tulevat kysymykset koskevat ihmisten koskemattomuutta ja henkilökohtaisia vapauksia, ja nämä kysymykset kuuluvat unionin perusarvoihin.

91 Kolmannen kysymyksen a kohtaan on näin ollen vastattava siten, että silloin, kun olosuhteet, joiden johdosta pakolaisasema myönnettiin, ovat lakanneet olemasta ja kun jäsenvaltion toimivaltaiset viranomaiset varmistuvat siitä, ettei ole olemassa muita olosuhteita, joiden perusteella kyseessä oleva henkilö voi pelätä joutuvansa vainotuksi joko alun perin kyseessä olleesta syystä tai jostain muusta direktiivin 2 artiklan c alakohdassa mainitusta syystä, todennäköisyysperuste, jonka mukaisesti näistä muista olosuhteista aiheutuvaa vaaraa arvioidaan, on sama kuin pakolaisaseman myöntämisen yhteydessä sovellettu todennäköisyysperuste.

Kolmannen kysymyksen b kohta

92 Kolmannen kysymyksensä b kohdalla kansallinen tuomioistuin tiedustelee, onko direktiivin 4 artiklan 4 kohtaa – sikäli kuin siinä annetaan ohjeita aiempien vainoksi katsottavien tekojen tai näiden uhan merkityksestä todistusvoiman osalta – sovellettava, kun toimivaltaiset viranomaiset harkitsevat pakolaisaseman lakkauttamista direktiivin 11 artiklan 1 kohdan e alakohdan nojalla ja kun asianomainen henkilö vetoaa sen perustelemiseksi, että perusteltu pelko joutua vainotuksi on edelleen olemassa, muihin olosuhteisiin kuin niihin, joiden johdosta hänen myönnettiin olevan pakolainen.

93 Tältä osin on todettava, että direktiivin 4 artiklan 4 kohtaa on tarkoitettu sovellettavaksi, kun toimivaltaisten viranomaisten on arvioitava sitä, oikeuttavatko niiden tutkittavana olevat olosuhteet sen, että hakijan pelko joutua vainotuksi on perusteltu.

94 Tässä tilanteessa ollaan ensinnäkin ja ennen kaikkea siinä vaiheessa, jolloin tutkitaan alkuperäistä pakolaisaseman myöntämistä koskevaa hakemusta, kun hakija vetoaa aiempiin vainoksi katsottaviin tekoihin tai niiden uhkiin osoituksena siitä, että hänellä on perusteltu syy pelätä, että kyseessä oleva vaino tulee uusiutumaan, mikäli hän palaa alkuperämaahansa. Toimivaltaiset viranomaiset ottavat todistusvoiman, joka direktiivin 4 artiklan 4 kohdassa liitetään tällaisiin aiempiin tekoihin tai uhkiin, huomioon sillä direktiivin 9 artiklan 3 kohdasta aiheutuvalla edellytyksellä, että nämä teot ja uhat ovat yhteydessä niihin vainon syihin, joihin suojelua hakenut henkilö on vedonnut.

95 Esitetyssä kysymyksessä tarkoitetussa tilanteessa arviointi, joka toimivaltaisten viranomaisten on suoritettava siitä, onko olemassa muita olosuhteita kuin ne, joiden perusteella pakolaisasema myönnettiin, vastaa – kuten tämän tuomion 83 kohdassa todetaan – arviointia, joka suoritetaan alkuperäistä hakemusta tutkittaessa.

96 Direktiivin 4 artiklan 4 kohta voi täten tulla sovellettavaksi tässä tilanteessa, jos aiemmat vainoksi katsottavat toimet tai uhat ovat edelleen olemassa ja jos ne ovat yhteydessä tässä vaiheessa tutkittaviin vainon syihin.

97 Tilanne voi olla näin erityisesti, jos pakolainen vetoaa muuhun vainon syyhyn kuin siihen, joka hyväksyttiin pakolaisaseman myöntämisvaiheessa, ja jos

– hän on ennen alkuperäistä kansainvälistä suojelua koskevaa hakemustaan joutunut vainoksi katsottavien tekojen tai uhan kohteeksi tästä muusta syystä mutta ei ole tuolloin vedonnut näihin syihin

– hän on joutunut vainoksi katsottavien tekojen tai uhan kohteeksi mainitusta syystä lähdettyään alkuperämaastaan, ja näiden tekojen tai uhkien alkuperä on siellä.

98 Sitä vastoin tilanteessa, jossa pakolainen vetoaa siihen vainon syyhyn, joka hyväksyttiin pakolaisaseman myöntämisvaiheessa, ja väittää toimivaltaisille viranomaisille, että tähän myöntämiseen johtaneiden tosiseikkojen olemassaolon lakkaamisen jälkeen on ilmennyt muita sellaisia tosiseikkoja, joiden johdosta syntyy pelko vainosta tästä samasta syystä, suoritettava arviointi ei normaalisti kuulu direktiivin 4 artiklan 4 kohdan piiriin vaan sen 11 artiklan 2 kohdan piiriin.

99 Toimivaltaisten viranomaisten on arvioitava tämän viimeksi mainitun säännöksen puitteissa, onko väitetty olosuhteiden muuttuminen, joka johtuu esimerkiksi siitä, että jonkin vainoajan hävittyä on ilmennyt uusi tällainen vainoaja, riittävän merkittävä, jotta pakolaisen pelkoa joutua vainotuksi ei voida enää pitää perusteltuna.

100 Kolmannen kysymyksen b kohtaan on näin ollen vastattava seuraavasti:

– direktiivin 4 artiklan 4 kohta – sikäli kuin siinä annetaan ohjeita aiempien vainoksi katsottavien tekojen tai näiden uhan merkityksestä todistusvoiman osalta – voi tulla sovellettavaksi, kun toimivaltaiset viranomaiset harkitsevat pakolaisaseman lakkauttamista direktiivin 11 artiklan 1 kohdan e alakohdan nojalla ja kun asianomainen henkilö vetoaa sen perustelemiseksi, että perusteltu pelko joutua vainotuksi on edelleen olemassa, muihin olosuhteisiin kuin niihin, joiden johdosta hänen myönnettiin olevan pakolainen

– tilanne voi kuitenkin normaalisti olla näin vain silloin, kun vainon syy on muu kuin se syy, joka hyväksyttiin pakolaisaseman myöntämisvaiheessa, ja kun aiemmat vainoksi katsottavat toimet tai uhat ovat edelleen olemassa ja kun ne ovat yhteydessä tässä vaiheessa tutkittaviin vainon syihin.

**Oikeudenkäyntikulut**

101 Pääasioiden asianosaisten osalta asioiden käsittely unionin tuomioistuimessa on välivaihe kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevien asioiden käsittelyssä, minkä vuoksi kansallisen tuomioistuimen asiana on päättää oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta. Oikeudenkäyntikuluja, jotka ovat aiheutuneet muille kuin näille asianosaisille huomautusten esittämisestä unionin tuomioistuimelle, ei voida määrätä korvattaviksi.

Näillä perusteilla unionin tuomioistuin (suuri jaosto) on ratkaissut asiat seuraavasti:

**1) Kolmansien maiden kansalaisten ja kansalaisuudettomien henkilöiden määrittelyä pakolaisiksi tai muuta kansainvälistä suojelua tarvitseviksi henkilöiksi koskevista vähimmäisvaatimuksista sekä myönnetyn suojelun sisällöstä 29.4.2004 annetun neuvoston direktiivin 2004/83/EY 11 artiklan 1 kohdan e alakohtaa on tulkittava siten, että**

– **pakolaisasema lakkaa, jos kyseessä olevassa kolmannessa valtiossa tapahtuneen sellaisen merkittävän ja pysyvän olosuhteiden muutoksen valossa ne olosuhteet, joiden johdosta pakolaisella oli perusteltu aihe**

**pelätä joutuvansa vainotuksi jostakin direktiivin 2004/83 2 artiklan c alakohdassa tarkoitetusta syystä ja joiden perusteella pakolaisasema myönnettiin, ovat lakanneet olemasta eikä hänellä ole muita perusteita pelätä joutuvansa vainotuksi direktiivin 2004/83 2 artiklan c alakohdassa tarkoitetulla tavalla**

– **arvioidakseen olosuhteiden muutosta jäsenvaltion toimivaltaisten viranomaisten on varmistuttava pakolaisen henkilökohtaisen tilanteen suhteen siitä, että direktiivin 2004/83 7 artiklan 1 kohdassa tarkoitettu suojelun tarjoaja tai tarjoajat ovat toteuttaneet asianmukaisia toimenpiteitä vainon estämiseksi, että niillä on muun muassa tehokas oikeusjärjestelmä vainoksi katsottavien tekojen toteamiseksi, niistä syytteeseen asettamiseksi ja niistä rankaisemiseksi ja että kyseisellä henkilöllä on siinä tapauksessa, että hänen pakolaisasemansa lakkaa, mahdollisuus saada tällaista suojelua**

– **direktiivin 2004/83 7 artiklan 1 kohdan b alakohdassa tarkoitetut suojelun tarjoajat voivat olla kansainvälisiä järjestöjä, jotka pitävät valtiota tai huomattavaa osaa sen alueesta valvonnassaan, ja myös siten, että kyseisellä alueella toimii monikansallinen sotilasjoukko.**

2) **Silloin, kun olosuhteet, joiden johdosta pakolaisasema myönnettiin, ovat lakanneet olemasta ja kun jäsenvaltion toimivaltaiset viranomaiset varmistuvat siitä, ettei ole olemassa muita olosuhteita, joiden perusteella kyseessä oleva henkilö voi pelätä joutuvansa vainotuksi joko alun perin kyseessä**

**olleesta syystä tai jostain muusta direktiivin 2 artiklan c alakohdassa mainitusta syystä, todennäköisyysperuste, jonka mukaisesti näistä muista olosuhteista aiheutuvaa vaaraa arvioidaan, on sama kuin pakolaisaseman myöntämisen yhteydessä sovellettu todennäköisyysperuste.**

3) **Direktiivin 2004/83 4 artiklan 4 kohta – sikäli kuin siinä annetaan ohjeita aiempien vainoksi katsottavien tekojen tai näiden uhan merkityksestä todistusvoiman osalta – voi tulla sovellettavaksi, kun toimivaltaiset viranomaiset harkitsevat pakolaisaseman lakkauttamista direktiivin 2004/83 11 artiklan 1 kohdan e alakohdan nojalla ja kun asianomainen henkilö vetoaa sen perusteleminseksi, että perusteltu pelko joutua vainotuksi on edelleen olemassa, muihin olosuhteisiin kuin niihin, joiden johdosta hänen myönnettiin olevan pakolainen. Tilanne voi kuitenkin normaalisti olla näin vain silloin, kun vainon syy on muu kuin se syy, joka hyväksyttiin pakolaisaseman myöntämisvaiheessa, ja kun aiemmat vainoksi katsottavat toimet tai uhat ovat edelleen olemassa ja kun ne ovat yhteydessä tässä vaiheessa tutkittaviin vainon syihin.**

Allekirjoitukset